

“Από την Κομοτηνή, μέχρι το Καστελόριζο και τα Βαρώσια”

/ [Επικαιρότητα](#)

Δύο άρθρα από τον γερμανικό τύπο της εβδομάδας: Ένα ρεπορτάζ από το Καστελόριζο, τη Λέσβο και την Κομοτηνή στη γερμανική έκδοση της Le Monde Diplomatique κι ένα οδοιπορικό στα Βαρώσια από την Frankfurter Rundschau.

Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, που έχουν βαθιές ρίζες στο παρελθόν και αναμοχλεύονται με κάθε ευκαιρία, αναφέρεται εκτενές ρεπορτάζ στη γερμανική έκδοση της Le Monde Diplomatique. Το ρεπορτάζ υπογράφει η ανταποκρίτρια Ελιζά Περιγκέρ, η οποία ταξίδεψε στο Καστελόριζο, τη Λέσβο και την Κομοτηνή και μίλησε με πολλούς ανθρώπους από τις περιοχές αυτές. Πρώτη στάση, Καστελόριζο: «Οι κάτοικοι του νησιού είναι ήρεμοι. Σε τελική ανάλυση εν καιρώ κορωνοϊού δεν θέλουν να τρομάξουν τους ελάχιστους επισκέπτες στο νησί. Αλλά ξέρει κανείς καλά ότι πάνω από τον μικρό παράδεισο υπάρχει μια σκιά. Αν ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν κάνει την απειλή του πράξη και αλλάξει τους χάρτες προς όφελος της Τουρκίας, το Καστελόριζο θα βρεθεί στην πρώτη γραμμή της σύγκρουσης. Το ρεπορτάζ αναλύει εκτενώς το ιστορικό, πολιτικό και νομικό υπόβαθρο της διαμάχης Ελλάδας-Τουρκίας για τις θαλάσσιες ζώνες, το τουρκικό

δόγμα της «Γαλάζιας Πατρίδας» αλλά και τις συμμαχίες της Ελλάδας με την Κύπρο, τη Γαλλία και την Ιταλία στην αν. Μεσόγειο. «Ο Μακρόν είναι ένας πολύτιμος σύμμαχος, θα τον καλούσαμε ευχαρίστως στο νησί» αναφέρει για παράδειγμα ο αντιδήμαρχος Καστελόριζου Στράτος Αμύγδαλος. Η ρεπόρτερ παρατηρεί επίσης ότι στο νησί έχουν απομείνει λίγα απομεινάρια της οθωμανικής περιόδου, όπως το τζαμί στο λιμάνι που λειτουργεί ως μουσείο εν μέσω 26 εκκλησιών.

Επόμενος σταθμός: Λέσβος. «Εδώ δεν υπάρχει κανένα ερευνητικό πλοίο της Άγκυρας που κατευθύνεται στην Ελλάδα, αλλά πλαστικές βάρκες, με τις οποίες μεταφέρονται μετανάστες από τις τουρκικές ακτές που απέχουν μόλις 10 χλμ. Αυτό καθιστά το τρίτο σε μέγεθος ελληνικό νησί με τους 86.000 κατοίκους ένα επιπρόσθετο πρόβλημα για τα ελληνοτουρκικά» παρατηρεί σε άλλο σημείο το ρεπορτάζ. «Η Λέσβος έχει γίνει τα τελευταία δέκα χρόνια ένα από τα σημαντικότερα σημεία αναφοράς για τους πρόσφυγες που θέλουν να φτάσουν στην Ευρώπη». Στο ρεπορτάζ μιλά και ο περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου Κώστας Μουτζούρης, ο οποίος αναφέρει: «Όταν ο Ερντογάν θέλει να διαπραγματευτεί, στέλνει πρόσφυγες. Συμπεριφέρεται πολύ πιο επιθετικά από όλους τους Τούρκους προκατόχους του». Το ρεπορτάζ σημειώνει ωστόσο ότι εκτός από την Τουρκία στο πεδίο του προσφυγικού «και η Αθήνα ακολουθεί σκληρή γραμμή» και αναφέρεται στα σχέδια για ανέγερση φράχτη στα χερσαία σύνορα με την Τουρκία αλλά και θαλάσσια εμπόδια, όπως και στα καταμαρτυρούμενα Pushback -παράνομες επαναπρωθήσεις- στο Αιγαίο.

Τελευταία στάση: Κομοτηνή: «Στο βορειοανατολικό άκρο της Ελλάδας, στα σύνορα με την Τουρκία και τη Βουλγαρία, το οθωμανικό παρελθόν είναι ακόμη παρόν. Σε κάθε χωριό της περιοχής υπάρχει ένα καλοδιατηρημένο τζαμί. Σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης ανέρχεται σε 90.000 άτομα, ενώ άλλοι 20.000 ζουν αλλού. Η μειονότητα αποτελείται από τρεις εθνοτικές ομάδες: Ρομά, Πομάκους και μουσουλμάνους τουρκικής καταγωγής. Οι Πομάκοι είναι βουλγαρόφωνοι Σλάβοι, που εξισλαμίστηκαν επί οθωμανικής αυτοκρατορίας» σημειώνει μεταξύ άλλων το ρεπορτάζ. Το ρεπορτάζ αναφέρεται αναλυτικά στη Συνθήκη της Λωζάννης αλλά και στη σύγχρονη πραγματικότητα της μουσουλμανικής μειονότητας, όπως και στην «πολυπλοκότητα» του ζητήματος της ταυτότητας, που έχει γίνει «αντικείμενο του παιχνιδιού εξουσίας μεταξύ Αθήνας και Άγκυρας». Όπως αναφέρει ο μικροβιολόγος και βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Μουσταφά Μουσταφά: «Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι ζουν μαζί χωρίς προβλήματα. Αλλά οι μικτοί γάμοι δεν είναι ακόμη ανεκτοί (...) Είμαστε χωρικοί που συνδεόμαστε με αυτή την περιοχή. Θέλουμε απλώς οι απόγονοί μας να ζήσουν εδώ ειρηνικά». Τέλος το

ρεπορτάζ αναφέρεται και σε ένα ακόμη σημείο διαφωνίας Ελλάδας-Τουρκίας: «Η Τουρκία απαιτεί την επίσημη αναγνώριση 'τουρκικής μειονότητας', από την άλλη η Ελλάδα απορρίπτει κάθε εθνικό χαρακτηρισμό για θρησκευτικές μειονότητες.» Εκφάνσεις αυτής της διαμάχης εντοπίζονται τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης όσο και της θρησκευτικής λατρείας, αναφέρει το ρεπορτάζ, και κλείνοντας θίγει μεταξύ άλλων και το ζήτημα, του ρόλου του τουρκικού προξενείου στην περιοχή.

Frankfurter Rundschau: Ένα διαφορετικό οδοιπορικό στα Βαρώσια

Μακροσκελής οδοιπορικό στα Βαρώσια, «την κάποτε πιο πλούσια πόλη» της Κύπρου, που από το 1974 είναι «πόλη φάντασμα» δημοσιεύει η εφημερίδα Frankfurter Rundschau, και το οποίο υπογράφει ο Φρανκ Νορντχάουζεν. «Τα Βαρώσια είναι μοναδικά στον κόσμο. Μια λουτρόπολη, που έχει παγώσει στον χρόνο (...) Εδώ και σχεδόν πενήντα χρόνια μπορεί κανείς να τη θαυμάσει μόνο από μακριά, είναι απροσπέλαστη, μυστηριώδης». Και ξαφνικά προσγειώθηκε στο παρόν, όταν οι Τουρκοκύπριοι άνοιξαν ένα μεγάλο τμήμα της παραλίας και αρκετούς δρόμους, γράφει η εφημερίδα. Σε αυτό το «κάπως σουρρεαλιστικό σκηνικό» περπατούν ο Ελληνοκύπριος Χρύσανθος Ζαννέτος και ο Τουρκοκύπριος Χαλίλ Ονμπασίμ. Οι δύο τους περνούν μπροστά από το παλιό ξενοδοχείο Golden Mariana. «Ήταν διάσημο» αναφωνεί ο Ζαννέτος. Σε έναν κήπο βρίσκουν γιασεμιά. «Αυτή είναι η Κύπρος» λέει ο Ονμπασίμ.

Ο Ονμπασίμ κατάγεται από την Πάφο και ζει κοντά στο λιμάνι της Αμμοχώστου. «Ελπίζει στην επανένωση του νησιού και λέει ότι θα επέστρεφε με χαρά στην πατρίδα του (...) Ο Ονμπασίμ φοβάται ότι ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν και οι Τουρκοκύπριοι τοποτηρητές του θα συνεχίσουν να ενισχύουν τη διαίρεση», αναφέρει η εφημερίδα. Από την άλλη ο Ζαννέτος, Επαρχιακός Γραμματέας του ΑΚΕΛ Αμμοχώστου, μεγάλωσε στη Λάρνακα αλλά οι γονείς κατάγονται από την Αμμόχωστο κι όπως λέει: «Δεν θα μετακόμιζα στην Αμμόχωστο, μου λείπει η εσωτερική σύνδεση. Αλλά οι γονείς μου ίσως θα το σκέφτονταν».

Στη συνέχεια το ρεπορτάζ παρουσιάζει αναλυτικά την ιστορία των Βαρωσίων, από τις ένδοξες εποχές που εκεί έκανε διακοπές η Ελίζαμπεθ Τέιλορ μέχρι το καλοκαίρι του 1974. Οι μνήμες του '74 παραμένουν ζωντανές. Η αρχιτέκτονας Λία Μουσουλπέτρου θυμάται τη μέρα που η ίδια με την οικογένειά της έχασαν το σπίτι τους στα Βαρώσια, στις 14 Αυγούστου 1974. Θυμάται ότι τους ξύπνησε στις 5 το πρωί ο κυπριακός στρατός λέγοντάς: «'Πρέπει να φύγετε αμέσως! Έρχονται τουρκικά μαχητικά αεροσκάφη!» Μπήκαμε στο αυτοκίνητο και φύγαμε». Ακολούθησε η τουρκική εισβολή στα Βαρώσια. Μια βδομάδα μετά το άνοιγμα των Βαρωσίων από την τουρκοκυπριακή πλευρά και την επίσκεψη Ερντογάν, η Μουσουλπέτρου ταξίδεψε εκεί και είδε ξανά το σπίτι της. «Ήμουν οργισμένη,

γεμάτη πόνο και πένθος» λέει χαρακτηριστικά. Όπως αναφέρει δεν εμπιστεύεται τους Τούρκους, αλλά εάν τα Βαρώσια ελέγχονταν από τον ΟΗΕ θα επέστρεφε. Άλλη άποψη έχει ο επίσης αρχιτέκτονας Αντρέας Λόρδος, συνιδρυτής του κινήματος «Unite Cyprus Now». Ο ίδιος είναι «ένας από τους λίγους Ελληνοκύπριους που συμμετέχει σε κοινά έργα με Τουρκοκύπριους στο βόρειο τμήμα του νησιού.» Κι όπως λέει: «Απαιτούμε την επιστροφή της ακίνητης περιουσίας μας και θα επιστρέψουμε στα Βαρώσια, ανεξάρτητα υπό ποία διοίκηση». Η ομάδα του «φέρει σε δύσκολη θέση την πολιτική και στις δύο πλευρές. Διότι στην πραγματικότητα ούτε ο τουρκικός βορράς δεν θέλει κανέναν Ελληνοκύπριο στην επικράτειά του» γράφει το ρεπορτάζ. Όπως τονίζει ο Λόρδος: «Αλλά εμείς οι 350 αιτούντες εκπροσωπούμε περίπου το ήμισυ της περιοχής στα Βαρώσια. Αν δεν κάνουμε κάτι τώρα, έχουμε ήδη χάσει.» Το όραμά του είναι να γίνουν τα Βαρώσια κάποτε «πόλη-πρότυπο της επανένωσης, όπου νότος και βορράς θα συνεργάζονται υπό τον έλεγχο του ΟΗΕ και της ΕΕ -μια ευρωπαϊκή πόλη με καθαρή ενέργεια και ηλεκτρικά αυτοκίνητα».

Πηγή: Deutsche Welle/Δήμητρα Κυρανούδη